

BRÁNA K OBNOVĚ OTEVŘENÁ

Letošní rok není jen rokem historických osmiček, je to též rok vyhlášení návrhu společného programu duchovní obnovy křesťanských církví i duchovní obnovy našeho národa na prahu třetího tisíciletí. Český primas František kardinál Tomášek poslal tento návrh společného programu vlastně všem křesťanským církvím a také vedení Českobratrské církve evangelické, která je v Čechách a na Moravě vedle Československé církve husitaké největší křesťanská církev, hlásící se k české i světové reformaci. Dopis byl adresován též všem třinácti seniorátním výborům, které stojí v čele jednotlivých seniorátů (pražského, poděbradského, jihočeského atd. až po moravskoslezský). Jednotlivé senioráty vypracovávaly společně odpovědi panu kardinálovi a dávaly podněty svému vedení: synodní radě, které předsedá tentokrát laik, synodní kurátor Miloš Lešikar, a jemužim duchovenským představitelem je synodní senior Josef Hromádka. Jeho jmenovec (a strýc) profesor dogmatiky a symboliky Josef L.Hromádka proslul ve dvacátých letech statečným zápasem proti povrchnímu a nebezpečnému antikatolicismu, motivovanému chybně pojatým vlastenectvím a módním pokrokovstvím, vydal o katolictví pozoruhodnou knihu "Katolicismus a boj o křesťanství" v roce 1925 a podrobně vložil obsah katolického učení v rozsáhlé knize o výkladu dějinných útvarů křesťanských "Křesťanství v myšlení a životě" v roce 1931.

A dnešní synodní senior Josef Hromádka (nar.1936) je na rozhovor a spolupráci s římskými katolíky připraven, navíc pak osobně se stýkal s panem kardinálem, dokud ten byl farářem a jejich fary sousedily... Nelze pochybovat, že Hromádkevo přivítání dlouhodobé cesty duchovní obnovy je upřímné. Považuje ji za účinnější než cestu domáhání se práv institucionální církve. Shodně s Velikonočním poselstvím klade i on důraz na to, že nový počátek je pro křesťany všech vyznání možný jen ve znamení pokání.

Velmi inspirativní jsou ovšem i kritické výhrady, které jsou z protestantské strany charakteristické. Hromádka přijímá navržené deset tematických okruhů, ale chybí mu tam motiv biblické obnovy, motiv obnovy kázání Božího slova a konečně motiv obnovy stolu Kristova, všechny z přítomné moci Ducha svatého. Ještě se k těmto třem výhradám vracíme. Hromádka odmítá pocho- pitelně možnost, že by jenom jedna z "jednot" lidu Kristova převzala odpovědnost za duchovní obnovu křesťanského dědictví v našem

národě. Výrazu "jednota" pro jednotlivé křesťanské útvary užívala Jednota bratrská (Jednota kališnická, Jednota římská, Jednota pravoslavná atd.), v pozadí je myšlenka je Církev Kristova je jediná.

K dáleším rozhovorům navrhuje Hromádka několik temat:

1. ekumenická manželství - 2. existence církve v socialistickém společenství - 3. misijní svědectví v sekularizovaném prostředí našeho národa a 4. společnou účast při Kristově stolu (obvykle se mluví o "interkomunii").

Mezi oficiálními rozhovory jsou dány tím, že synodní rada československé evangelické církve zaujala v roce 1972 stanovisko, jímž se zřekla dokumentů vzniklých hlavně v roce 1969 a těch duchovních a členů církve, kteří byli souzeni nebo jinak postiženi. Byl to hlavně předseda Svazu duchovenstva Vlast. Sláma, farář Jar. Dus a farář Jan Dus, Ladislav Hejránek. Pro tuto linii se pak zastávala farářů zbavených státního souhlasu k výkonu duchovenské služby jen liché a přizpůsobila se normalizaci, k níž také patřilo upustit od reálných ekumenických kroků a nahradit je formálním ekumenismem v rámci Ekumenické rady církví. Začala být odmítána veškerá ekumenická činnost, k níž by státní úřady byly kritické nebo odmítavé.

Zároveň ovšem je synodní rada pod tlakem určité nechuť ke spolupráci k rozhovoru s katolíky, zesílené netolerantním přístupem se strany většiny katolických ex-kněží k ekumenickým manželstvím a konkrétně jednáním nedávného synodu o případu Františka Schilly, duchovního, jehož manželka je katolička. Po jednání synodu, na němž bojovně vystoupil bývalý synodní senior Dr Václav Kejř (1969-1977) představitel "staré školy", pro niž byl porozumivý vztah J.L.Hromádky pro katolictví ústupem od "tradičního" antikaticismu z konce Rakouska-Uherska. František Schilla se vzdal duchovenského úřadu, ale pracuje nyní v "Křesťanské mírové konferenci", o níž vydal řadu neobyčejně problematické články v "Kostnických jiskrách", týdeníku evangelických církví sdružených v "Kostnické jednotě".

V rozhovoru určité brzy dojde k závažnosti tří Hromádkových bodů, na nichž lze ukázat důraz reformační theologie a zvláště důraz české reformace. Právem upozorňuje Hromádka na to, že tyto tři motivy jsou živé mezi římskými katolíky nejen v zemích, v nichž je katolictví a reformační evangelictví v rovnováze, ale i u nás. Má na mysli to, že již po mnoho let, dávno před II.Vatikánem byl kladen v římsko-katolické církvi důraz na biblické studie. Navíc

přápojení se katolických překladatelů při redakci moderního překladu Písma svatého a pak velký ohlas "ekumenického vydání" zvláště mezi katolíky sblíží postavení Písma svatého v "české ekuméně". Zůstává však problém poslední autority, jak se to ukázalo v pozoruhodné přednášce P.Vojtěcha Kodeta v Kostnické jednotě v Brně 8.11.1988: pro protestanty zůstává Písmo svaté autoritou nad církví, pro katolíka je v rukou církve, které též zůstává posledním rozhodčím ve sporných výkladových otázkách. Na druhé straně ovšem protestantská biblická theologie se přiblížila katolickému stanovisku ve výkladu vzniku novozákonního kánonu, což má dalekosáhlé vykladačské důsledky.

Podobně tak obnova stolu Páně bude dlouho ještě narážet v do-
savadním rozporu stanovisek k místu svátostí. Pro protestanta (a zvláště českého!) je typické zdůraznění autority Kristovy, který sám ustanovil a svěřil svátosti učedníkům slovy: "To čiňte na mou památku!" popřípadě: "Evangelizujte a křtěte..!" Katolík prožívá živého Krista uvnitř církve, svátostmi disponuje církev sama a jsou mezi nimi i svátosti později v církevní historii ustanovené. Jisté to souvisí i s pojetím zpřítomnění Těla Kristova. Protestant prožívá církev ve znamení prázdného hrobu (jak napsal nedávno prof. A.Molnár) a k církvi přichází Vzkříšený mocně ale duchovně (realiter sed spiritualiter), není v církvi "obsažen" ale panuje nad ní. Společná eucharistie bude výsledkem dlouhého vážného zápasu.

U Panny Marie Sněžné v Praze se před nemnoha lety vysluhovalo - po koncilu - pod obojí způsobou (býval to kostel husitský) pro účastníky bez rozdílu konfesí. Eucharistii vedl P.Bonaventura Bouše, který postupně spojil i individuální a společenstevní motiv zpovědi. Ekumenický stůl Páně zůstal pak středem osobní farnosti ještě v Záběhlicích, kam byl P.Bouše přesunut až do odnětí státního souhlasu.

Naproti tomu Hromádkou zdůrazněná obnova kázání Slova Božího bude nejméně narážet a jistě bude přijata. Na obou stranách byly už učiněny důležité kroky jak v zakotvení kázání v Písmu tak v živém, srozumitelném svědectví modernímu člověku. Mezi českými protestanty se mluvilo od padesátých let o "civilní interpretaci evangelia", která se stává skutečností mezi kazateli katolickými.

Oba velké kroky ke společné duchovní obnově byly učiněny. Brána obnovy je otevřena a věříme, že je to z moci Ducha svatého. Na nás je, abychom vešli, abychom se scházeli, spolu hovořili a společně prožívali počátek obnovy Církve Kristovy ve všech jejích jednotách, abychom cítili vedení jedním Pastýřem a jednou se shromažďovali kolem jednoho Jeho stolu, v jedné víře, jedné naději a jedné lásce.

Jan Šimek

MARIA - U NÁS EKUMENICKY ?

(Výňatky z článku)

... Mariologie tvoří součást katolické teologie, sdílí její osud i dějinné proměny; i protireformační postoj církve, vymezený Tridentem (1545-63) a Vatikánem I (1869-70). Celkově apologetický charakter teologie, kladoucí důraz především na hodnoty, které oponovaly protestantskému a později liberálnímu a modernistickému pojetí víry, způsobil i jistou nevyváženost pohledu na Matku Boží. Rozmach mariánské úcty a příslušné literatury, vrcholící v padesátých letech (Pius XII. vyhlásil rok 1954 za Mariánský) sebou přinášel i určitá nebezpečí. Postava Marie byla často vyňata z biblického kontextu evangelií; teologové oslnění tváří Madony, často zapomínali na jejího Syna. Opěvování jednotlivých Mariiných vlastností, hledání stále nových čestných titulů a privilegií, volání po nových dogmatických formulacích snad zvýšilo její lesk a slávu, leč na úkor trpělivě pokorného a nezájatého zkoumání Mariina postavení v evangeliích, v prvotní církvi a její úlohy v dějinách spásy. Jedním z mezníků byl jistě II. Vatikánský koncil; dogmatická konstituce o církvi *Lumen Gentium* přivedla mariologii zpět na pevnou půdu kristologie a Písma. Mariin vztah ke Kristu a její obraz v Novém zákoně tvoří dnes základ katolické reflexe.

Katolický přístup k ekumenismu musí respektovat základní danosti naší teologie. Mariin obraz je součástí celkového teologického pohledu, ať už zahrnuje dogmatické porozumění Trojici, Vtělenému Slovu nebo Bohorodičce. ...

... Při ekumenickém uvažování tedy nesmíme opustit vlastní víru, ale máme ji podat hodnověrným způsobem druhému. Mariánská dogmata vlastně podávají esenci mariánské úcty: v Marii je už uskutečněna plnost spásy, kterou nám přinesl Ježíš Kristus. Je pravá matka Boha a Vykupitele, spojená se svým Synem nerozlučným tělesným i duchovním poutem. "Zároveň však je spojena v pokolení Adamově s se všemi lidmi, kteří potřebují spásy..." (*Lumen Gentium*). Je pravou dcerou Izraele, pokornou služebnicí Páně. Nechtěl bych se nyní pouštět do podrobné exegeze. ...

... Z tohoto poznání vystupuje současná mariánská úcta jako pravé pokračování kristologie. Příště bychom se zabývali společnými protestantskými i katolickými tradicemi: Mariino místo v Písmu, první koncily a Mariina úloha v dějinách spásy, mariánská úcta u Luthera. Pro nás jsou směrodatnými vodítky hlavně konstituce *Lumen Gentium* a encyklika Jana Pavla II. *Redemptoris Mater*, která korunovala letošní Mariánský rok.

"..... Obzvláště děkuji našemu milému lidu, bez rozdílu stran a stavů. Býlaží mne, že miluje, co já miluji a věřím, že bude jednotný v lásce a oddanosti k naší republice, těžkými obětmi, utrpením a krví vybojované, k republice věravě demokratické, která nezná nadvlády j e d i n é s t r a n y, nýbrž ctí právo všech a přeje všem spravedlnost i rozvoj kulturní a sociální.....1921

Tak krásný svět a jak ztrpčují si lidé v něm svůj byt! Co záští sobeství, hněvu, co všelidských vášní! A jaké z nich hrozné bludiště, jaké soužení a útrapy bez míru a konce. z r. 1882

To budiž v ná všech přirozenosté, abychom v protivenstvích strachem neschli, alebrž se zelenali jako strom odvahou a nadějí, abychom chmýby své poznali a pevně stáli, když nepřátelé myslí, že nás přemohli a námi o zem udeřili, abychom byli jako skály. 1887.

Božena (z Drásova)

Milí Šimsovi,

vrátili jsme se z Dobřichovic, já vlastně po 7 měsících a při čaji pročítali poštu. A já s pocitem hanby si uvědomuji, že jsem cosi moc zanedbala. Neodepsala jsem, ačkoliv jsem tolik stála o to, abych se mohla stát členkou Masarykovy společnosti. Je to zajímavé, právě v těch dnech jsem přemýšlela o tom, že to je jediné společenství v této době, o které bych stála. Ale myslala jsem si, že tam mohou vstoupit jen osobnosti nějak významné či alespoň zajímavé. Že jsem nenapsala, je moje vina, ale my máme takové rozdělené role z dob dávných a s koncem máme rozdělenou korespondenci, sice se nám píše oběma, ale my odpovídáme po našem. Vás obhospodařuje L. Mluvili jsme spolu o té možnosti, on mě samozřejmě přesvědčoval, že bych tam mohla i tak obyčejná jaká jsem, přesto jsme nenapsali. Kdyby ta možnost ještě trvala, ráda bych jakýmkoliv způsobem přispěla k životu této bohumilé společnosti.

Obrázek (literární) prožitých 86 hodin je perfektní. I značka M je jasná, živá. Díky!

V Dobřichovicích mne přepadly mrazy a v pokoji se muselo topit a topit. V těch nepříjemných říjnových dnech kolem 28. jsem podnikala kanalizaci. Přesto nemáme je zkušenosti s ní, ale L. zadržen nebyl! V kritický moment byl u té kanalizace, odpoledne se zúčastnil manifestace, ale té unylé, nekonfliktní, ačkoliv na ní přišel pozdě, protože místo L. vzali Lenku. Ale hned po nějaké domluvě vi vrátili. To vám asi napíše sám.

Já mnoho ani psát nemohu, protože je mi úzko z té změny. Připadá mi všechno cizí, mám pocit, jako by někdo tady hospodařil, všechno je zašlé a já nemám ani chuti k přejinačení. Je večer a navíc listopadový. Proto ten smutek v duši! Kde jsou mé rozkvetlé růže, potvory veverky a rozmanití ptáčekové! Darebačky veverky s velikým přestihem letos ukřývaly ořechy docela nezralé. Přidaly se sojky a ořech důkladně očesaly. Tušily, že přijdou mrazy brzy, anebo to byla příprava na tužší zimu? Kdybych si nechala psaní na jindy, jistě bych už referovala o nějaké výstavě, o dojmech z něčeho anebo z ně. koho. Protože slyším, jak L. tříská destroje, jistě je to dopis pro vás a tam se dovíte podstatné.

Ráda vzpomínám na sobotu s Vámi. Vždycky se s Vámi dobře!

Srdečně zdravím

Madla

... Já nevěřím, že by prospělo přestěhování rodičů do Prahy, aby mohl být Jirka doma. Student by poteboval milieu lidí opravdu silné víry, ale rodiče jsou stále plni obav o něj. Víra není věc vyznání, intelektu, ale d a r spolehnutí na přítomnost a působení Božích sil. To se jeví na celém chování a přenáší se na okolí. Snad to mají staří Dušovi, soudě podle syna, o kterých píšeš, že o Jirku přecházejí. Prosím, vyřiď jim moji srdečnou vzpomínku a díky! Ostatně je to častý zjev, že vlivy jiných jsou na mladé lidi silnější než vliv rodičů.

Musí to rodiče pokorně přijmout, je to část vývoje, kterou také určil Bůh a my nevíme, kam vede. Je mi Jendy velice líto, že ho psotihují staré neduhy. I to je zčásti důsledek nedostatku víry v Boží pomoc. Vím, přišlo na ně moc najednou. A přece víme: Co Bůh činí, vše dobré jest. Je to k našemu prohloubení a duhovnímu postupu.